

Beszámoló

a Szentendre-Szabadtéri Néprajzi Múzeum Közalapítvány

2016. évi tevékenységéről

Az MNB Értéktár Programja által támogatott ún. Erdély tájegység megvalósítási és előkészítő munkálatairól

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum évek óta dolgozik az ún. Erdély tájegység megvalósítását elősegítő kutató-feltáró-felmérő munkatervi feladatán, melynek célja, hogy a közeljövőben a magyarság nemzeti hagyományai és öröksége szempontjából oly fontos Erdély területről egy olyan épület- és tárgyegyüttest állítson ki a hazai és külföldi látogatóközönség elé, amely egyszerre végez értékmentést, s ugyanakkor pozitívan tematizálva a közbeszédet egy, az egész nemzet szempontjából a mai napig fel nem dolgozott Trianon-szindrómát is megfelelő interpretálással mutassa be. Ezek a munkálatok hatalmas lendületet kaptak az MNB Értéktár 2015-16-ra megítélt 300 Mft-os támogatásának köszönhetően.

Az MNB Értéktár Program által biztosított 150 milliós keret jelentős, a nemzeti kultúra szempontjából megismételhetetlen értékőrző, értékmentő tevékenységet támogatott, melynek segítségével Erdély pusztulásra ítélt építészeti és tárgyi örökségének számos darabját megmentettük. A Program jelentősen hozzájárult a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Kormány által is támogatott Erdély tájegysége megvalósítási programjához, hiszen a fentebb említett épületek és műtárgyak, eljárások, restaurálások, tudományos és népszerűsítő kiadványok és filmek a Program társadalmi jelentőségét emelik ki. A támogatási program jelentősen hozzájárult a társadalmi közbeszéd pozitív irányú tematizálásához, hiszen a társadalom jelentős szegmensei számára tettük közérthetővé az ún. Erdély és Trianon-szindróma feldolgozásának szükségességét, korszerű értelmezését.

A projekt eredményei:

- 3 épületet megvásárlása, lebontása, Magyarországra szállítása. Ezek mindegyike alkalmas lesz a hiteles újraképzésre, s ez által a hagyomány átörökítésére.
- 3.727 műtárgy megvásárlása, melyek egyrészt alkalmasak lesznek a fent említett épületek berendezésére, másrészt pedig egy nagyon széles spektrumú átfogó képet adnak a 20. századi Erdély tárgyi kultúrájáról és életmódjáról.
- Az Értár Program segítségével megvalósuló erdélyi néprajzi gyűjtések egyik igen kiemelkedő eredménye az erdélyi népmesevilág rejtett értékeinek feltárása. A nagyközönség számára egy a mesekatalógus által is tipikusnak és jelentősnek tartott mese, a Mészáros Gyuri története jelent meg egy kamara kiállítás keretein belül 2016 nyarán a *Mészáros Gyuritól Harry Potterig – egy erdélyi mese világa* című kiállításon.
- Több ezer megtett kilométer, két tucat település, ahol a muzeológusok terep és kutatómunkát végeztek az épületek felkutatása, a családtörténetek rögzítése és a hagyományok gyűjtése céljából.
- A Közalapítvány együttműködési szerződést kötött a Moholy Nagy Művészeti Egyetem Kreatív Laborjával, akik egy hat hetes képzést követően a „design thinking” általános és az Erdély tájegységre vonatkoztatható egyedi kézikönyvét bocsátották rendelkezésünkre, mely a magyar

Szentendre Szabadtéri Néprajzi Múzeum Közalapítvány

2001 Szentendre, Sztaravodai út, Pf.: 63.

muzeológia történetében is egyedülálló. A kutatások alapján már tudjuk, hogy mink van, mi az a tárgyi, szellemi és épített örökségbázis, melyet be kell mutatnunk. A kézikönyv segítségével pedig választ kapunk arra is, hogy a prognosztizáltan megnövekedett látogatóknak miképp tudjuk a legérthetőbben és legszórakoztatóbban átadni ezt a tudást.

- Az MNB Értéktár Program támogatásával megvásárolt, összesen: 3.727 darab tárgy mindegyike tisztításra került. Összesen 125 db kiemelt erdélyi tárgyat teljes körűen restauráltunk és konzerváltunk. Kiemelendő az alsócsarnátoni kúria összefüggő, szinte teljes berendezésének restaurálása, különös tekintettel a kárpitozott garnitúrákra. Elkészült a kalotaszegi lakásbelső teljes festett bútorcsoportja és a hétfalusi flóderes bútor szett.
- A lebontott épületelemek múzeumba szállítása után gázosításra kerültek, összesen: 1.300 m³. Ez az eljárás gomba és rovarfertőzés ellen 5 évig teljes védettséget nyújt. A fertőtlenített, konzervált épületelemek az erdélyi tárgyak zárt raktáregységében kerültek deponálásra.
- Megjelentettük Vass Erika: Az újszékelyi unitárius egyházközség története a források tükrében – című könyvét, melyben az újszékelyi unitárius egyházközség történetét írta meg a fellelhető források tükrében. A kiadvány hozzájárul a leendő Erdély épületgyűjtes unitárius templomának és épületeinek hiteles bemutatásához, berendezéséhez, illetve a múzeumpedagógiai foglalkozások kidolgozásához.
- Restaurálási és nyilvántartási eszközök, anyagok és gépek beszerzése, melyek a bekerülő műtárgyak szakszerű feldolgozását és elhelyezését segítik.

A projekt időtartama: 2016. május 23. – 2016. december 31.

A támogatás összege: 150.000.000,- Ft

A támogatás felhasználásáról a Közalapítvány tételes elszámolást nyújtott be a Magyar Nemzeti Bankhoz, az elfogadás folyamatban van.

A Közalapítvány, alapító okiratban megfogalmazott célfeladatának megfelelően elvégzett tevékenységei:

- Skanzen kiadványok készítése a múzeum népszerűsítése céljából.
Kiadás: 2.844.611,- Ft
- Rendezvények, programok szervezése
Bevétel: 5.129.030,- Ft Kiadás: 2.844.989,- Ft
- Az MNB Értéktár program bank költsége
Kiadás: 850.345,- Ft
- Scanner vásárlás a múzeum számára
Kiadás: 567.131,- Ft

Szentendre, 2017. február 3.

dr. Matskási István
a kuratórium elnöke